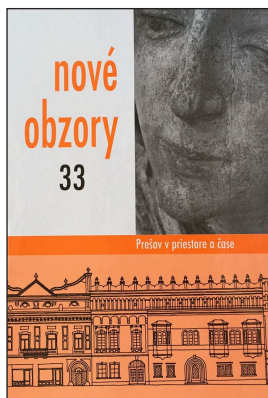

Nové obzory 33. Prešov v priestore a čase. Ed. Jozef Kušnír. Prešov : Krajské múzeum v Prešove, 2017. 248 s. ISBN 978-80-89952-00-7.

Zborník *Nové obzory 33* sumarizuje príspevky, ktoré odzneli na vedeckej konferencii *Prešov v priestore a čase*, konanej pri príležitosti 770. výročia prvej písomnej zmienky o meste, organizovanej Prešovským samosprávnym krajom, Krajským múzeom v Prešove a vďaka Fondu na podporu umenia. Obsahovo sa tak vedecké štúdiá dotýkajú rozličných tém od prešovskej biodiverzity, archeológie, hospodárskych, kultúrnych, konfesiónálnych, národnostných dejín až po dejiny zdravotníctva v tomto meste. Takúto širokú problematiku v podobe 15 príspevkov od 18 autorov prináša táto publikácia.

Problematikou školstva sa v štúdií *K dejinám školstva v Prešove v 16. storočí* (s. 94-110) zaoberala Marcela Domeňová. Ozrejmjuje dejiny mestskej školy, predstavuje osobnosti z radov pedagógov a rektorov, ktorí tu pôsobili. Pozornosť venuje aj študentom a ich ambíciám študovať na vtedajších európskych univerzitách. Na oblasť hospodárskych dejín sa v príspevku *Peniaze na rozvoj mesta. K hospodáreniu Prešova na prelome 19. a 20. storočia* (s. 177-189) zamerl Patrik Derfiňák. Približuje doposiaľ neznáme fakty o vývoji majetkovej a finančnej situácie mesta na konci 19. a začiatkom 20. storočia. Popisuje príjmy mesta, jeho rozpočet a aj výdaje na platy úradníkov, mestských zamestnancov či sluhov, ako aj pravidelné výdavky na školstvo, cirkvi pôsobiace v Prešove, údržbu nehnuteľností patriacich mestu a pod. Nepochybne zaujímavou a prínosnou je štúdia Petra Kovaľa *Z histórie prešovského zdravotníctva – Okresná verejná nemocnica T. G. Masaryka* (s. 190-199). Autor prináša doposiaľ neznáme informácie týkajúce sa dejín prešovského zdravotníctva. Bližšie charakterizuje dejiny a činnosť Okresnej verejnej nemocnice T. G. Masaryka, ktorá sa stala ústredným zdravotníckym zariadením na severovýchode Slovenska a koncom roka 1938 dokonca nemocnicou zabezpečujúcou zdravotnú starostlivosť na celom východnom Slovensku. Oblasťou kultúry sa v príspevku *Dve mestá, Jedna výstava. Úloha východoslovenského múzea v Košiciach na výstavných aktivitách v Prešove v medzivojnovom období* (s. 200-214) zaoberal Ján Kovačič. Charakterizuje aktivity tejto inštitúcie pri organizovaní kultúrnych podujatí v Prešove v období existencie prvej Československej republiky. Riešením židovskej otázky v Prešove v rokoch 1939 – 1945 sa vo svojej štúdií *Riešenie židovskej otázky v Prešove v období Slovenskej republiky* (s. 215-231) zaoberal Jozef Kušnír. Poukázal

najmä na to ako došlo k vyradeniu Židov z občianskej spoločnosti a arizácii ich majetku v meste, ako i na prvé transporty Židov z Prešova.

Tento recenzovaný zborník obsahuje aj mnoho ďalších zaujímavých štúdií obohacujúcich a presahujúcich doterajší stav poznania prešovských dejín. V neposlednom rade, ako to v úvode publikácie, naznačila riaditeľka Krajského múzea v Prešove, Mária Kotorová, je zborník zároveň 33. číslom obnovených Nových obzorov. Tie naposledy vydalo Východoslovenské vydavateľstvo v Košiciach pre Vlastivedné múzeum v Prešove v roku 1991. Veríme, že Krajské múzeum v Prešove bude vo vydávaní Nových obzorov pokračovať a zborník tak prispeje k ďalšiemu prezentovaniu dejín východného Slovenska.

Ján Džujko